در گفت‌وگو با چند نوجوان همدانی پیرامون مسئله مواد مخدر عنوان شد:

سهولت خرید داروهای مخدر برای نوجوانان از طریق شبکه‌های اجتماعی

حفاظت از فرزندان در برابر مواد مخدر و گرایش به مصرف آن یک امر ضروری است

سپهرغرب، گروه جوانی – پیام زمانی: یکی از نوجوانان با بیان اینکه از طریق فضای مجازی و به‌صورت برخط داروهای مخدر خود را تهیه می‌کنم گفت: در شبکه‌های اجتماعی ضمن دریافت سفارش‌های اینترنتی، دستورالعمل مصرف برخی از این داروها نیز قرار دارد و جوانان کنجکاو می‌شوند که حتی برای یک‌بار هم که شده این موضوع را تجربه کنند.

مشکل فراگیر مواد مخدر امروزه یک چالش بزرگ برای جامعه جهانی به‌ویژه کشور ایران به‌شمار می‌آید. دشمنان این کشور پس از پیروزی انقلاب اسلامی، از مواد مخدر به‌عنوان یکی از ابزارهای دشمنی و تهاجم خود علیه این نظام مقدس بهره بردند.

متأسفانه امروزه قاچاق مواد مخدر به کشور از طریق برخی از مرزها به‌عنوان یک چالش اساسی در این زمینه مطرح است. به طور مثال کشور افغانستان که در همجواری کشور ما قرار دارد، تولید مواد مخدر را از ۲۰۰ تن به بیش از هشت هزار تن در سال‌های اخیر افزایش داده و نکته جالب توجه اینکه ۷۵ درصد از مناطق کشت و تولید مواد مخدر در کشور افغانستان، در همجواری ما بوده و همواره قاچاقچیان مواد مخدر با به‌کارگیری پیچیده‌ترین شگردها از این مسیر به‌عنوان نزدیک‌ترین مسیر انتقال مواد مخدر به بازارهای اصلی مصرف در اروپا استفاده نموده‌اند.

اگر چه اقدامات بازدارنده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در برابر ورود مواد مخدر به کشور و در ادامه به سایر کشورها قابل ستایش و تحسین است، اما جریان سیال و قدرتمند مواد مخدر، همواره با تکیه بر سازمان هوشمند خود راه نفوذ را یافته و پدیده اعتیاد را در جامعه نمایان می‌کند.

از آنجا که نوجوانان و جوانان نسبت به مواد مخدر کنجکاوی خاصی دارند، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی به مکانی خطرناک برای آن‌ها تبدیل شده. از طریق این فضای آلوده، نه‌تنها امکان خرید داروهای مخدر، آن هم بدون نسخه وجود دارد، بلکه بسیاری از افراد و باندها از این راه اقدام به فروش مواد خطرناکی چون داروهای رژیمی، داروهای گیاهی، مواد مصنوعی– ترکیبی به افرادی می‌کنند که توانایی پرداخت هزینه‌های آن را دارند.

طرفداران مواد مخدر به امید روزی هستند که بتوانند فعالیت‌های خود را قانونی کرده و از این رو، با تحت فشار قرار دادن قانون‌گذاران در صدد تغییر یا لغو ممنوعیت مواد مخدر هستند.

به‌منظور بررسی بیشتر در خصوص چگونگی آشنایی نوجوانان با مواد مخدر یا استفاده از آن، با چند تن گفت‌وگویی ترتیب دادیم که در ادامه می‌خوانید:

یک نوجوان همدانی گفت: پدرم از سنین جوانی درگیر اعتیاد بوده و متامفتامین مصرف می‌کرده، این موضوع باعث ناراحتی در خانواده ما، به‌ویژه مادرم بود چراکه هر روز شاهد مصرف مواد در خانه بودیم و پدرم به‌شدت تحت تأثیر متامفتامین یا همان شیشه قرار گرفته و تا چند ساعت دچار توهم شده و به خیلی از وسایل خانه نیز آسیب وارد می‌کرد و به همین دلیل همواره بین پدر و مادرم تنش‌هایی وجود داشت، متأسفانه خواهر و برادر کوچکترم نیز از نزدیک این اوضاع را مشاهده می‌کردند.

در ادامه یک نوجوان ۱۷ ساله از مصرف سیگار و قلیان به‌واسطه دوستانش در سنین ۱۴ تا ۱۶ سالگی تعریف کرد و گفت: زمانی که دانش‌آموز پایه هشتم بودم بعد از تعطیلی مدرسه به همراه برخی از هم‌کلاسی‌ها به پارک نزدیک مدرسه می‌رفتیم، بعد از گذشت یک ماه با تعارف یکی از دوستانم درگیر مصرف سیگار شدم. این روند ادامه داشت تا اینکه در اوقات بیکاری که همراه آن‌ها بودم به سمت استفاده از قلیان نیز گرایش پیدا کردم غافل از اینکه حالت‌های سرخوشی بعد از استفاده از قلیان کوتاه‌مدت است ولی عوارض جانبی آن تا سال‌ها ادامه دارد.

یکی دیگر از جوانان ساکن در حاشیه شهر با اشاره به اینکه مصرف تریاک در منطقه محل زندگی ما بسیار عادی است و از آن به‌عنوان یک دارو یاد می‌شود، خاطرنشان کرد: برخی از مردم محله ما با بیان اینکه که تریاک شیره‌ای است که از گیاه خشخاش گرفته می‌شود معتقدند هیچ‌گونه عارضه خاصی ندارد و در صورت ابتلا به برخی از بیماری‌ها، اقدام به مصرف این مخدر کرده و حتی برای درمان کودکان نیز آن را به‌کار می‌برند، در صورتی که مصرف تریاک در ابتدا نوعی حالت سرخوشی زودگذر به شخص می‌دهد و پس از آن به‌تدریج با ادامه مصرف، وابستگی به این ماده افزایش پیدا کرده و فرد را به مصرف مجدد وادار می‌سازد.

پرهام از مصرف حشیش در خانواده‌اش برای ما می‌گوید و ادامه می‌دهد: در ایام نوروز به همراه خانواده‌ام برای تعطیلات به استان تهران سفر کردیم و چند روزی را میهمان پسرعموی پدرم بودیم، با پسر بزرگ آن خانواده که اختلاف سنی کمی با من داشت دوست شدم، البته از قبل نیز نسبت به او شناخت کمی داشتم ولی این سفر باعث شد که بین ما ارتباط بیشتری برقرار شود.

وی ادامه داد: در آنجا بود که سپهر مرا تشویق به مصرف حشیش به‌صورت مخفیانه کرد و گفت حدود دو سال است که این ماده را استعمال می‌کند و چون از گیاه شاهدانه به‌دست می‌آید هیچ‌گونه ضرری ندارد. من نیز مجبوراً این اشتباه بزرگ را مرتکب شده و مصرف این مخدر را آغاز کردم تا اینکه بعد از مدتی، خانواده از برخی علائم مانند قرمز شدن بیش از حد چشم، خشکی دهان، اضطراب، هیجان، بی‌قراری، پرحرفی و خنده‌های بی‌دلیل که داشتم موضوع را فهمیدند و چند روزی مرا در بیمارستان بستری کردند.

نوجوانی دیگر از مصرف کوکائین توسط یکی از اقوام نزدیکش گفت و توضیح داد: خانواده ما رابطه نزدیک و خوبی با این فرد ندارند و به خاطر اینکه مواد مخدر استعمال می‌کرد همیشه از من می‌خواستند که از او فاصله بگیرم، وقتی شرایط این خانواده و پسر کوچکشان را می‌دیدم خیلی غصه می‌خوردم و می‌گفتم چرا انسانی که دارای قدرت تفکر و تعقل است، دست به چنین کارهایی می‌زند که می‌داند عاقبت آن خوشایند نیست و مورد سرزنش دیگران قرار می‌گیرد.

وی ادامه داد: برخی مواقع تصمیم می‌گرفتم که اگر جایی او را دیدم، از عوارض بلندمدت مصرف کوکائین که سکته و یا گرفتگی قلب است، بگویم و او را مطلع کنم ولی احساس می‌کنم که این کار بی‌فایده است، اگر می‌خواست تغییری در وضعیت خود داشته باشد، قطعاً به حرف‌های همسرش و دیگران که بزرگتر از من هستند گوش می‌داد.

مسعود داستان زندانی شدن پدرش به‌خاطر سرقت در محل کارش که منجر به مصرف مواد مخدر شده را توضیح می‌دهد و می‌گوید: تقریباً ۹ ساله بودم که پدرم به خاطر شرایط بد اقتصادی از شرکتی که در آن کار می‌کرد وسایلی را سرقت کرد و به همین دلیل تا چند سال در زندان بود تا اینکه آزاد شد و به خانه برگشت، من هر روز شاهد درگیری بین مادرم با پدرم بودم.

وی ادامه داد: مادرم تا چند سال با همه آن شرایط سخت، مرا بزرگ کرد و کوشید تا جای خالی پدرم را در خانه احساس نکنم ولی بعد از آزاد شدن پدرم از زندان، ماجرای دیگری برای خانواده ما رقم خورد، پدرم در زندان با افراد معتاد که روزانه مواد مصرف می‌کردند آشنا شده بود. او نیز با آن‌ها همراهی کرده و تریاک می‌کشید. اعتیاد او باعث شده چندین بار مادرم را جلوی چشمان من کتک زده و به آو آسیب برساند، اقوام نزدیک‌مان نیز بارها با او صحبت کردند تا او را متوجه اشتباهش کنند ولی هیچ فایده‌ای نداشته است.

ارشان دیگر نوجوان همدانی گفت: داروهای مخدر خود را به‌صورت اینترنتی و از طریق شبکه‌های مجازی خریداری می‌کنم. چند کانال در بستر تلگرام و همچنین چند صفحه در اینستاگرام وجود دارد که افراد می‌توانند بدون هیچ نگرانی و دغدغه‌ای برای سفارش داده و بعد از پرداخت هزینه آن به‌صورت برخط، داروی مورد نظر خود را جلوی درب منزل دریافت کنند، حتی برای تهیه این داروها هیچ نیازی به دستور پزشک نیست و هر فرد با هر سن و جنسیتی می‌تواند برای این کار اقدام کند. حتی پشتیبان‌هایی نیز وجود دارد که طریقه مصرف هر دارو به‌صورت قرص یا محلول استنشاقی را به‌صورت ساده توضیح می‌دهد.

همان‌طور که گفته شد؛ اعتیاد به مواد مخدر یعنی نیاز به مصرف یک ماده مخدر که در صورت عدم مصرف آن، حالت‌های خاصی در فرد معتاد به‌وجود می‌آید که گاهی برای وی غیر قابل تحمل است. اعتیاد دارای اثرهای روانی است که بر کارکرد مغز، روحیه، عاطفه، درک و فرایند اندیشیدن تأثیر می‌گذارد. بنابراین فرد معتاد از نظر روانی و روحی تعادل لازم را نخواهد داشت و همین امر ممکن است سبب دور کردن و راندن فرد معتاد از اجتماع گردد.

این موضوع کارکرد و پیامدهای نامناسبی را برای اجتماع به‌دنبال خواهد داشت که بازاجتماعی شدن فرد معتاد نیز چرخه‌ای زمانبر، سخت و پرهزینه است. راه‌های زیادی برای حفاظت از فرزندان در برابر گرایش به مواد مخدر وجود دارد و مهم‌تر از همه آن‌ها، توجه به اینترنت و شبکه‌های مجازی است که نوجوانان امروزی از آن استفاده می‌کنند.

خانواده‌ها برای این موضوع نیز می‌توانند زمان استفاده از اینترنت را محدود کرده و از ابزارهای کنترل‌کننده استفاده کنند. همچنین نیاز است که فرزندان خود را نسبت به آسیب‌های موجود در محیط و جامعه با زبانی لطیف و آرام و به دور از هرگونه تنش، آگاه کنیم.

بیش از فرزندتان نگران درس‌خواندن او نباشید

سپهرغرب، گروه جوانی: به گفته یک متخصص روانشناسی کودک و نوجوان، پیگیری بیش از اندازه والدین برای درس‌خواندن فرزندشان نه‌تنها تأثیر مثبتی ندارد؛ بلکه باعث بی‌انگیزگی و افت تحصیلی در کودک و نوجوان می‌شود.

به‌عنوان والدینی که بهترین‌ها را برای فرزندان خود می‌خواهند، بی‌تفاوتی بچه‌ها نسبت به درس‌خواندن می‌تواند نگران‌کننده باشد. در چنین شرایطی والدین سعی می‌کنند با پافشاری و پیگیری‌های پی‌درپی فرزندشان را وادار به درس‌خواندن کرده و از نگرانی‌های خود بکاهند؛ اما به گفته دکتر آسیه اناری، متخصص روان‌شناسی کودک و نوجوان پیگیری بیش از اندازه والدین برای درس‌خواندن فرزندشان نه‌تنها تأثیر مثبتی ندارد؛ بلکه باعث بی‌انگیزگی در کودک و نوجوان می‌شود.

■ بیش از فرزندتان نگران درس‌خواندن او نباشید

اناری درارتباط‌با درست یا غلط‌بودن پیگیری درس‌خواندن بچه‌ها توسط والدین گفت: «پیگیری والدین بستگی به سن فرزند دارد؛ اما به‌طورکلی، پیگیری باید به‌صورت نظارت باشد، نه دخالت. نظارت به این معنا که ما از دور روی کارها و درس‌های فرزندمان نظارت داشته باشیم.»

او ادامه داد: «نظارت والدین باید متناسب با نیازهای سنی فرزند باشد؛ مثلاً وقتی فرزند کوچک است یک مقداری پیگیری باید بیشتر باشد و هرچه فرزند بزرگ‌تر شد باید بر اساس نتایج ارزیابی کنیم و کارها را به خود فرزندمان بسپاریم.»

نایب رئیس هیئت‌مدیره انجمن روان‌شناسی بالینی کودک و نوجوان با تأکید بر اینکه ما نمی‌توانیم به‌عنوان والد بچه‌ها را رها کنیم، گفت: «درکنار اینکه ما نباید بچه‌ها را به حال خودشان رها کنیم و باید از دور بر آن‌ها نظارت داشته باشیم، ولیکن اگر بیشتر از خودشان نگران باشیم و پیگیری کنیم، این مسئله انگیزه را در بچه‌ها از بین خواهد برد و باعث می‌شود بچه‌ها درس را رها کنند یا اصلاً آن را جدی نگیرند.»

■ پیگیری بیش از اندازه باعث افت تحصیلی فرزند می‌شود

اناری پیگیری بیش از اندازه را عاملی بر افت تحصیلی فرزند دانست و افزود: والدین در اغلب موارد برای رفع نگرانی خود و پیشرفت تحصیلی فرزندشان پیگیر درس‌خواندن او هستند، غافل از اینکه با این کار باعث افت تحصیلی بچه‌ها می‌شوند.

او تأکید کرد: بچه‌ها با پیگیری زیاد نمی‌توانند انتظارات والدین خود را برآورده کنند؛ کمااینکه گاهی پیگیری‌ها آن‌قدر زیاد می‌شود که بچه انگیزه درونی‌اش را از دست می‌دهد و فکر می‌کند که کسی دیگر به‌جای او نگران درس و زندگی‌اش است. درحالی‌که در مورد هر چیزی ما باید انگیزه‌های درونی را در بچه‌ها بیشتر کنیم، نه انگیزه‌های بیرونی را.

■ گیردادن بیش از اندازه، رابطه والد و نوجوان را خراب می‌کند

این روان‌شناس کودک و نوجوان مفهوم گیردادن را این‌گونه توضیح داد: گیردادن در روانشناسی به این معناست که موضوعی را بارهاوبارها تکرار کنیم، بدون اینکه حدودش را معلوم کنیم. مدام به بچه بگوییم فلان کار را نکردی، درس کم خواندی و....گیردادن یعنی من بر اساس اصول خودم تو را می‌سنجم.

او گیردادن را باعث ازبین‌رفتن رابطه بین والد و نوجوان دانست و گفت: گیردادن مخصوصاً در دوره نوجوانی می‌تواند باعث ازبین‌رفتن رابطه بین والد و نوجوان شود. چیزی که ما به آن نیاز داریم رابطه والد و نوجوان یا رابطه والد و کودک در هر سنی است؛ درحالی‌که گیردادن در هر مسئله‌ای رابطه را کاملاً از بین می‌برد و نقش والدین را به نقش معلم تقلیل می‌دهد. در واقع، با گیردادن ما دیگر والد نیستیم بلکه معلمی هستیم که فرزندمان را به سمت درس‌خواندن سوق می‌دهد.

■ بدون تذکر مکرر باعث پیشرفت تحصیلی فرزندتان شوید

اناری در پاسخ به این سؤال که والدین چطور می‌توانند بدون تذکرهای مکرر، زمینه پیشرفت تحصیلی و انگیزه درونی در فرزندشان را ایجاد کنند گفت: این کار با شناخت درست فرزندمان محقق می‌شود. فرزند ما ممکن است در یک چیزی خوب باشد و در یک کاری موفق نباشد؛ در یک مهارتی خوب باشد و در یک مهارت آن‌چنان خوب عمل نکند، در یک درسی ضعیف باشد و در یک درس قوی. ما باید بدانیم که فرزندمان با دیگری فرق دارد؛ پس انتظار ۲۰ و نمره کامل در همه درس‌ها انتظار بی‌جایی است.

او یکی دیگر از راه‌های ایجاد انگیزه درونی در فرزند را شناسایی نقاط ضعف فرزند دانست و افزود: والدین باید نقاط ضعف فرزندشان را بشناسند و از دیگران کمک بگیرند. دنیا دنیایی است که افراد بر روی نقطه‌ضعفشان کار می‌کنند، برنامه‌ریزی می‌کنند، معلم می‌گیرند، و از دیگران کمک می‌گیرند.

■ مطمئن شوید که بی‌تفاوتی فرزندتان ناشی از اختلال نیست

این روان‌شناس کودک و نوجوان تأکید کرد: باید مطمئن شویم که بی‌تفاوتی فرزندمان به درس‌ومشق ناشی از مشکلات زمینه‌ای مثل بیش‌فعالی، نقص توجه، تمرکز، افسردگی و اضطراب وجود نیست.

او ادامه داد: چنانچه مطمئن شدیم که فرزندمان دچار مشکلات زمینه‌ای نیست، باید با شناخت از او به این باور دست یابیم که فرزندمان حتی با ما فرق دارد و ممکن است انتظارات متفاوت و جهان متفاوتی داشته باشد.

این متخصص روان‌شناسی تأکید کرد: شاید فرزند ما نخواهد دکتری که ما آرزویش را داریم بشود و دوست دارد آرزوهای خودش را دنبال کند؛ لذا ما باید نقاط ضعف فرزندمان را بشناسیم، برای پیشرفت تحصیلی از معلم خصوصی کمک بگیریم، به‌موقع از او تقدیر کنیم و مقایسه نکنیم. توجه داشته باشید که مقایسه‌کردن می‌تواند فرزند ما را از همه چیز زده کند.

او به اهمیت کمک‌گرفتن از روان‌شناس در دوران نوجوانی اشاره کرد و گفت: یک مشاور و روان‌شناس همیشه باید در کنار بچه‌ها باشد. این مسئله به‌خصوص در نوجوانی می‌تواند بسیار کمک کند به اینکه نوجوان خودش و اهدافش را بشناسد و بر اساس شناختی که از خود دارد، پیش برود.

■ محرومیت استفاده از تلفن همراه، غلط‌ترین روش

به گفته اناری، مطالعات نشان داده که به‌طورکلی محرومیت اثرگذار نیست. محرومیت ممکن است در کوتاه‌مدت اثر بگذارد؛ ولی در بلندمدت اصلاً نتیجه ندارد. بچه‌ها بر اساس شناخت و انگیزه پیش می‌روند، نه بر اساس محرومیت.

او تأکید کرد: دررابطه‌با استفاده از تلفن همراه در دروان امتحانات شاید بتوانیم قوانین داشته باشیم؛ اما محرومیت از تلفن همراه مخصوصاً در دوران نوجوانی و جوانی نه‌تنها اثر ندارد بلکه باعث خشم و عصبانیت فرزند ما می‌شود.

این روان‌شناس کودک و نوجوان خاطرنشان کرد: ما باید روی ارتباط مثبت با فرزندمان پیش برویم؛ ارتباط مثبت از طریق محرومیت به دست نمی‌آید بلکه با قانون‌گذاری درست حاصل می‌شود. به‌جای محرومیت ما باید دنبال تقویت‌کردن رفتارهای مثبت باشیم. تقویت با پاداش برای آن رفتاری که می‌خواهیم تقویت شود، حاصل خواهد شد؛ مثل استقلال، تلاش و نه لزوماً نمره.

■ بچه‌ها با گیر دادن و تهدید درس‌خوان نمی‌شوند

اناری با بیان اینکه بی‌تفاوتی بچه‌ها نسبت به درس‌خواندن ممکن است دلایل بسیار مختلفی داشته باشد، گفت: همان‌طور که اشاره کردم بی‌تفاوتی بچه‌ها نسبت به درس‌خواندن ممکن است به‌دلیل عدم توجه و تمرکز، افسردگی و اضطراب باشد؛ بنابراین ابتدا باید یک روان‌شناس کودک و نوجوان تشخیص دهد که مسئله چیست.

او افزود: اگر اختلال وجود نداشت و باز هم بچه بی‌انگیزه بود، به سراغ کوچیگ می‌رویم. در این مرحله با بررسی چشم‌اندازهای بچه، نگاه او را نسبت به آینده تغییر می‌دهیم و برای او هدف‌گذاری می‌کنیم.

این روان‌شناس کودک و نوجوان تصریح کرد: اگر مشخص شود که کودک و نوجوان دچار اختلال است، اختلال باید زیربنایی از بین برود. اگر هم پدر و مادر با گیردادن، وسواس و مقایسه به دنبال این هستند که فرزندشان زندگی نزیسته خودشان را زندگی کنند، در چنین شرایطی این والدین هستند که باید به‌دنبال حل مسئله و درمان اختلالات خود باشند.

او در پایان به والدین توصیه کرد: درس‌خواندن یک مسئله درونی است و اگر آن را بیرونی کنیم هیچ‌وقت به نتیجه نمی‌رسیم. ما دکتر و مهندس‌هایی داریم که پشیمان هستند و هیچ احساس رضایتی از زندگی‌شان ندارند. قطعاً مسائل اقتصادی و آینده بچه‌ها بسیار مهم است و همه بچه‌ها باید حداقل تا دیپلم درس بخوانند؛ ولی این‌ها با رابطه درست و با شناخت نقاط قوت و ضعف بچه به دست می‌آید، نه با تهدید، توهین و مقایسه.

نخستین قدم‌های کودک در وادی «سواد مالی»

سپهرغرب، گروه جوانی: برای آموزش سواد مالی به کودک، اول باید مفهوم پول را به او بیاموزیم. نکتهٔ مهم بعدی این است که والدین بلد باشند درست خرج کنند.

کودکان قدیم پول را بیشتر و بهتر می‌شناختند. عنصری به نام «قلّک» در تمام خانه‌ها پیدا می‌شد و کودکان را با مفهوم پول، نقدینگی و پس‌انداز آشنا می‌کرد. دکتر «بهنود صدر شریف» مدرس و مشاور کسب‌وکار درباره «سواد مالی کودک» برای والدین می‌گوید.

■ کارت بانکی مانع فهم کودک از پول می‌شود

تا چند سال پیش که بیشتر خریدها را با پول نقد (اسکناس) انجام می‌دادیم، کودکان زودتر و راحت‌تر با مفهوم «پول» آشنا می‌شدند و اهمیت درست خرج کردن را درک می‌کردند.امروز کار والدین کمی سخت‌تر است. اول باید به کودک بگوییم پول چیست. بعد به او بفهمانیم که موجودی کارت‌های بانکی محدود است و سر به دریا ندارد!

■ درست خرج کنید تا کودکتان درست خرج کند

بنا به همان نظریه پرتکرار در فرزندپروری «کودک ما همان چیزی می‌شود که ما هستیم، نه چیزی که دوست داریم بشود.» در مورد آموزش سواد مالی به کودک هم مهم‌ترین نکته این است که آیا ما به‌عنوان والدین بلدیم درست خرج کنیم؟ چقدر برایمان پیش آمده چیزهایی بخریم که به دردمان نمی‌خورند؟ یا موقع گرسنگی به خرید رفته باشیم و بیش از نیاز و مصرفمان خوراکی خریده باشیم. اگر چنین موقعیت‌هایی را تجربه کرده‌ایم یعنی لازم است در خرج کردن قدری بیشتر دقت کنیم.

تبلیغات تلویزیونی مقاومت مغز را می‌شکند

در قسمت ورودی فروشگاه‌های بزرگ و معروف دنیا، وسایل گران‌قیمتی (مثل ماشین، کشتی و...) می‌گذاشته‌اند که بیشتر مردم نمی‌توانند بخرند. اما موقع خروج از فروشگاه متوجه می‌شوند وسایل زیادی خریده‌اند که اصلاً نیاز نداشته‌اند. صدر با این مثال می‌گوید «از نظر علوم اعصاب، شما وقتی ماشین را می‌بینید مغزتان برای نخریدن مقاومت می‌کند. در قدم‌های بعدی وسایل ارزان‌تر را می‌بیند و مقاومتش مدام کمتر می‌شود؛ تا اینکه در نقطه‌ای مغز خسته می‌شود و رها می‌کند. تبلیغات تلویزیونی هم همین کار را با مغز می‌کنند.»

■ مراقب کلمه‌هایتان باشید

عده‌ای تصور می‌کنند پیش کودک فقط نباید دعوا کنند. کودک مدام رفتارهای پدر و مادر را می‌پاید. اگر انتظار داریم کودک با پول‌توجیبی‌اش وسایل اضافی نخرد، باید در حضور او مراقب رفتار و گفتارمان باشیم. «این آشغال‌ها چیه خریدی؟»، «باز وسایل اضافی خریدی؟»، «انقدر اسراف نکن» و... عبارت‌هایی بسیار خطرناک هستند که نباید در حضور کودک به همسرمان بگوییم.صدر با اشاره به این نکته می‌گوید «نخستین قدم برای آموزش مدیریت مالی به کودک، کنترل کلام والدین در خانه است. چنین جملاتی به کودک می‌گوید پدر یا مادرش صلاحیت مدیریت مالی ندارد.»

■ نگذارید کودک اخبار گرانی را بشنود

نکته مهم بعدی این است که کودک نباید اخبار گرانی دلار، طلا و... را ببیند و بشنود. از سال ۱۳۹۷ که قیمت دلار به یک‌باره افزایش شدیدی یافت، کودکان زیادی به همین دلیل دچار اضطراب شده و به روان‌شناس مراجعه می‌کنند. صدر با اشاره به این موضوع می‌گوید «والدین می‌توانند این اضطراب را در خودشان کنترل کنند. ولی کودک نمی‌تواند. کودک جملات عادی پدر و مادر را که می‌گویند «بدبخت شدیم» می‌شنود و باور می‌کند.»

وی با انتقاد از بعضی گفت‌وگوهای رایج در میهمانی‌ها می‌گوید «بزرگترها جلوی بچه‌ها تمام مشکلات مالی و اقتصادی را می‌گویند و تلاش می‌کنند به همدیگر ثابت کنند بدبخت‌تر از دیگری هستند. در حالی که بچه‌ها در حال تماشا هستند و به‌شدت مضطرب می‌شوند. باید در میهمانی‌ها بحث‌ها را کنترل کنیم و جلوی بچه‌ها در مورد مسائل مالی حرف نزنیم.»

■ با کودکی که اخبار منفی شنیده چه کنیم؟

اگر کودک در معرض تشعشعات اخبار منفی طلا و دلار قرار گرفت، والدین باید به او اخبار مثبت بدهند.صدر با ارائهٔ این راهکار توصیه می‌کند «در این شرایط به کودک بگویید «نگران نباش. من دارم کار می‌کنم. حقوق دارم و زندگی ما آن‌قدرها تحت تأثیر قرار نمی‌گیرد. ممکن است سفره‌مان کوچک شود، ولی از بین نمی‌رود.» سعی کنید با اطلاعات مثبت، نگرانی او را رفع کنید.»

■ کودک را در رفتارهای مالی شرکت دهید

مثلاً وقتی با همسرتان تصمیم می‌گیرید یک موتور سیکلت بخرید، آیا از فرزندانتان مشورت می‌گیرید؟ شاید بگویید کودک شناختی در این باره ندارد. دست‌کم در مورد خرید ظرف و ظروف و میوه و سبزی به کودک اجازه رفتار انتخابی بدهید.

صدر با بیان این مثال‌ها می‌گوید «توصیه من به والدین این است که موقع خرید، پول یا کارت پول را بدهند تا کودک حساب کند. اجازه بدهید رمز را کودک بگوید و مراوده و مذاکره کند. بگذارید متوجه شود که دارد هزینه پرداخت می‌کند.»

■ قناعت را به کودک بیاموزید

شما می‌دانید چقدر در حسابتان پول دارید و به همان اندازه یا کمتر خرید می‌کنید. اما کودک این را نمی‌داند و وقتی به‌راحتی کارت می‌کشید، فکر می‌کند پول همیشه هست.در حضور کودک با پول نقد خرید کنید. گاهی با کودک لیست خرید بنویسید. اما کمتر از آن مبلغ با خودتان پول ببرید. در لحظهٔ محاسبه و پرداخت به کودک بگویید «خریدمان این مبلغ شده و من مبلغ کمتری همراه دارم. بعضی از وسایل را باید به قفسه‌ها برگردانیم.»

صدر با این مثال می‌گوید «بگذارید کودک درک کند که پول محدود است و قرار نیست هر چیزی که دلمان خواست داشته باشیم. او باید قناعت را یاد بگیرد. اگر در کودکی یاد نگیرد، در بزرگسالی با مشکل مواجه می‌شود.»

■ یک نکته مخصوص بزرگترها

صدر به والدین توصیه می‌کند برای جلوگیری از اسراف مالی و پشیمانی بعد از خرید «وقتی می‌خواهید وسیله‌ای را بخرید، ۴۸ ساعت صبر کنید. در ۹۰درصد اوقات بعد از این ۴۸ ساعت از خرید منصرف می‌شوید. در آن ۱۰درصد مواقع که خرید می‌کنید یعنی واقعاً به آن وسیله نیاز داشته‌اید.»